

Metodika pre programy vyššieho vzdelávania v oboroch elektrotechnika a informatika (EIE) v Nemecku.

Tento dokument platí len pre vzdelávanie na úrovni 6 a vyššej v rámci Európskeho kvalifikačného rámca (European Qualifications Framework). Všetky termíny v tomto dokumente platia pre Nemecko a v iných krajinách môžu nadobúdať odlišný význam.

Metódy zaistenia kvality

Nemecko je federatívna krajina pozostávajúca zo 16 štátov ktoré sú suverénne v otázke kultúry a vzdelávania. Spoločné rozhodnutia prijíma komisia Standing Conference of the German Ministers for Education and Culture (KMK). Podľa sekcie 59 zákona Framework Act for Higher Education (Hochschulrahmengesetz – R121) and the higher education legislation in place in the States (R126, R128, R131, R133, R135-136, R139, R141, R143, R145-146, R148, R149–152, R154, R157, R162), sú inštitúcie vyššieho vzdelávania podriadené štátnej supervízií vykonávanej jednotlivými štátmi. Aktuálne znenie zákonov je k dispozícii na stránkach KMK (www.kmk.org).

Na poli vyššieho vzdelávania je ministerstvo (Federal Ministry for Education and Research) zodpovedné za štipendiá, financovanie výskumu a stanovovanie výskumných priorít, vyjednávanie rámcových dohôd a organizovanie medzinárodných výmen. Štruktúra nemeckého akreditačného systému pozostáva z dvoch úrovní. Na vrchle je German Accreditation Council (GAC) pod jeho kontrolou pracujú jednotlivé akreditačné komisie. GAC má 17 členov ustanovených konferenciou rektorov a KMK na 4 roky. Skladba: 4 zástupcovia HEI, 4 zástupcovia štátnych ministerstiev, 4 z priemyslu, 2 študenti, 2 medzinárodní experti a jeden zástupca za skupinu akreditačných komisií (s poradným hlasom). GAC je členom všetkých významných svetových sietí zaoberajúcich sa zaistením kvality (INQAAHE, ENQA). V rámci týchto sietí vyjednáva kooperačné dohody so zahraničnými akreditačnými agentúrami hlavne na poli vzájomného uznávania akreditácií a titulov.

Nižšia úroveň akreditačného systému pozostáva zo samotných akreditačných agentúr [2]. Agentúry získavajú vlastnú akreditáciu od GAC a na základe tejto sú spôsobilé udeľovať akreditácie programov. HEI si môžu akreditačnú agentúru vybrať slobodne. Navyše môžu usilovať aj o akreditáciu od nejakej medzinárodnej agentúry.

Celkovo existuje desať akreditačných agentúr certifikovaných GAC (osem nebeských, jedna rakúska + a jedna švajčiarska). Agentúra môže pôsobiť iba regionálne (tzn. nie v celom Nemecku) alebo na území celého Nemecka. Právny status agentúr býva rôzny ale väčšina sú neziskové organizácie.

V súčasnosti prebieha intenzívna debata o náhrade súčasného relatívne komplikovaného akreditačného systému takzvaným systémom "procesnej akreditácie", ktorý sa zameriava na skúmanie interného systému pre zaistenie kvality na samotnej HEI. Pokiaľ sa existencia a kvalita takého systému potvrdí získa príslušná HEI automaticky nárok vykonávať svoje programy. [3]

Externé hodnotenie

Od roku 1994 bolo založených viacero štruktúr na podporu ako internej tak externej evaluácie, tieto v súčasnosti pokrývajú HEI vo všetkých 16 štátoch. V rámci rezolúcie o zaistení kvality zo septembra 2005 KMK definovalo základné elementy koherentného systému manažmentu kvality.

Externé hodnotenia typicky mávajú formu vzájomných posudkov ukončených finálnou správou. Správy/posudky sú zostavované skupinou expertov z iných HEI alebo priemyslu a opakujú sa v rôznych intervaloch. Zostavujú sa aj reporty o implementácii evaluačných výsledkov a minulého obdobia. Celkovo majú externé hodnotenia významný vplyv na alokáciu štátnych zdrojov na podporu HEI[4]

Vznik nového programu

Pri vzniku nového programu sa tradične vyžaduje súhlas príslušného ministerstva. V rámci boloňských reforiem si ministerstvá uvedomili, že týmto spôsobom nie je možné dosiahnuť potrebnej pružnosti pri vytváraní nových programov. Preto bolo zavedené dôrazné oddelenie štátneho povolenia programu a vlastnej akreditácie. Právo povoľovať vznik nového programu zostalo ministerstvám zachované, avšak iba v rámci nasledujúcich oblastí:

- a) Garancia dostatočného zaistenia zdrojov
- b) Garancia kompatibility nového programu s celkovým plánom vyššieho vzdelávania daného štátu
- c) Garancia súladu s reguláciami daného štátu.

Naopak proces akreditácie sa sústreďuje na zaistenie: akademickej kvality, dodržanie štruktúrnych náležitostí a profesionálnej relevancie programov. Takisto sa zaoberá zaistením kvality v medzinárodnej konkurencii a medzinárodnej spolupráci. Sledovanie štruktúrnych náležitostí je pre rekvizitu pre akreditáciu programu. Pre rekvizity akreditácie pred schválením na štátnej úrovni reguluje štátna legislatíva. [4] [1]

Zmeny existujúcich programov.

Re-akreditácia programov prebieha periodicky. V rámci zaistenia rozvoja systému manažmentu kvality si všetky štáty a HEI osvojili (*Grundsätze für die künftige Entwicklung der länder- und hochschulübergreifenden Qualitätssicherung*), pre všetky kurzy. [4]

Vplyv študentov na náplň programu

Študenti a absolventi môžu byť súčasťou internej aj externej evaluácie. Evaluáciu výskumu a vzdelávania reguluje dodatok zákona Framework Act for Higher Education z roku 1998. Interná evaluácia prebieha formou písomného zhodnotenia stavu na jednotlivých pracoviskách.

Od roku 2010 bol spustený podporný program s účasťou Teaching Quality Pact (*Qualitätspakt Lehre*) ktorý má za úlohu zlepšiť rámcové podmienky vzdelávania na HEI. V júni 2007 štáty iniciovali Quality Offensive for Excellence in Teaching” (*Qualitätsoffensive exzellente Lehre*). V marci 2008 KMK splu s *Stifterverband für die deutsche Wissenschaft*, čo je podnikateľská agentúra spustili Competition for excellence in teaching” (*Wettbewerb exzellente Lehre*) program podpory v celkovej hodnote 10 mil. €.

Vplyv priemyslu na obsah programov

Externé hodnotenia typicky prebiehajú formou nestranných recenzií, vykonávaných kompetentnými expertmi z iných vysokých škôl výskumných pracovník ale aj priemyslu. [4]

Hendikepovaní študenti a študenti so zvláštnymi potrebami.

Väčšina Nemeckých univerzít poskytuje iba málo alebo žiadnu pomoc postihnutým študentom. Univerzity vybavené bez barierovým prístupom sú skôr zriedkavé. [10] Viac informácií možno nájsť v sekcii informačný manažment.

Mobilita a celoživotné vzdelávanie

HEI, ale aj iné vzdelávacie inštitúcie poskytujú rozne formy celoživotného vzdelávania od individuálnych kurzov po mnohoročné kurzy vrcholiace získaním titulu. Prístup k celoživotnému vzdelávaniu je otvorený aj záujemcom bez vysokoškolského titulu ktorí naplnia potrebné požiadavky. Celoživotné vzdelávanie je oporou nemeckej pozície priemyslového národa.[7] V rámci celoživotného vzdelávania existujú aj postgraduálne kurzy zvyšujúce špecializáciu alebo prebiehajúce paralelne s inými formami vzdelávania. Prehľad zvláštnych kurzov poskytovaných Nemeckou konferenciou rektorov (*Hochschulrektorenkonferenz – HRK*) je dostupný na : www.hochschulkompass.de. Pokiaľ ide o mobilitu DAAD podporuje študentov a výskumníkov s postihnutím alebo chronickými chorobami aby strávili časť svojich akademických programov v zahraničí, zlepšujúc svoje jazykové schopnosti a rozširujúc medzinárodné kontakty Na zaistenie podpory hendikepovaných môže DAAD vynaložiť až 10000€ na základe individuálnej žiadosti v prípade, že potrebné náklady už nie sú hrazené iným programom podpory. Žiadosti sú hodnotené zvláštnou komisiou ktorá hodnotí profesionálne kritériá žiadosti. Najdôležitejším kritériom posudzovania žiadosti je akademická kvalifikácia. [8]

Platí pravidlo že medzinárodní výmenný študenti nedostávajú žiadnu zvláštnu pomoc vzťahujúcu sa k ich postihnutiu. Musia s tým preto dopredu počítať a zaistiť si príslušné financovanie. Participant v rámci EU môžu žiadať o zvláštnu podporu

Informačný manažment

8% študentov sa cíti byť postihnutý nejakou formou hendikepu alebo chronickej nemoci. Študenti s postihnutím prerušujú štúdium častejšie (20%). A častejšie menia študijný program (23%), častejšie tiež vyhľadávajú poradenstvo [10] [11]. Na základe týchto štatistík 38 Studentenwerke poskytuje špecifické poradenstvo postihnutým študentom predovšetkým v právnych a sociálnych otázkach. Deutsches Studentenwerk (DSW) je nemecká národná asociácia všetkých študentských organizácií student services organizations (STW) v Nemecku. DSW je nestranná nezisková organizácia zlepšujúca služby študentom v Nemecku.

Jedna STW sa nachádza typicky v každom univerzitnom meste, poskytuje služby študentom daného regiónu. 58 STW poskytuje služby spojené s ekonomickými sociálnymi a zdravotnými a kultúrnymi otázkami všetkým študentom. 53 z nich sa zaoberá študentami s postihnutím a 9 zvláštnou podporou výučby. [12]

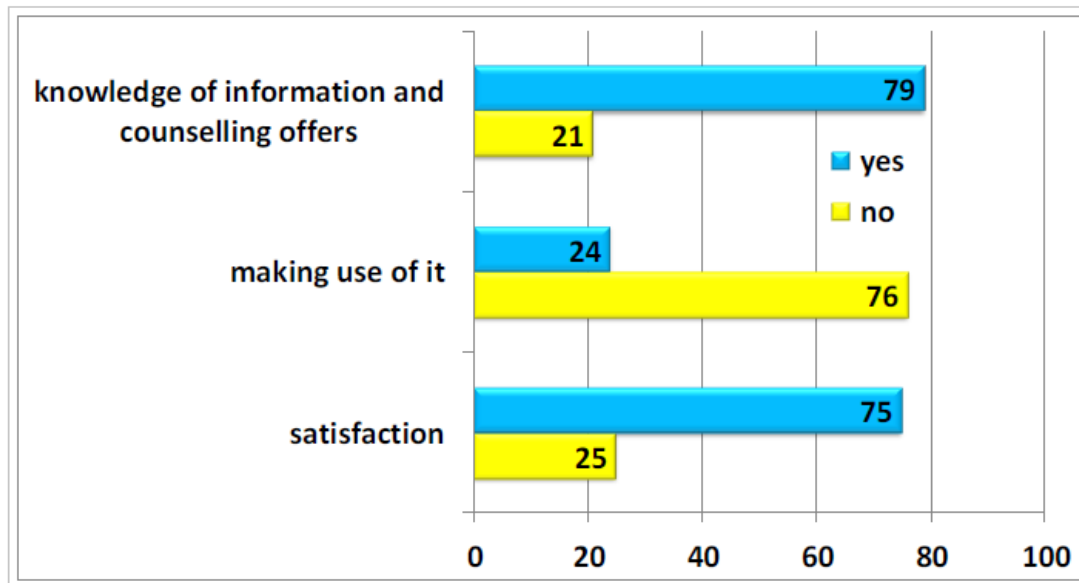
Na mnohých STW a aj samotných univerzitách existujú zvláštni zmocnenci pre otázky postihnutých študentov a študentov s chronickými ochoreniami. Poskytujú predovšetkým poradenstvo v otázkach univerzitného vzdelávania, napríklad posmienny skúšok, prístup do budov apod. [10] [11] Konzultácie je možné poskytovať aj elektronickou formou v prípadoch kedy sa študent nemôže dostaviť osobne.

Podľa študentsného dotazníka [13] najväčšími výzvami pre budúcnosť sú:

- Zvyšovanie citlivosti akademických pracovníkov k potrebám hendikepovaných
- Kvalifikácia v inkluzívnom vzdelávaní
- Zlepšenia podmienok v oblasti bezbariérového vstupu.

Information and counselling

Ursula Jonas, Informations- und Beratungsstelle
Studium und Behinderung (IBS)

References:

- [1] Schade, Angelika (2005): „Der Akkreditierungsrat“. In: Bretschneider, Falk, Wildt, Johannes (eds.) (2005): Handbuch Akkreditierung von Studiengängen. Eine Einführung für Hochschule, Politik und Berufspraxis. Bielefeld: Bertelsmann, S. 125-130
- [2] Kehm, Barbara M. (2005): „Akkreditierungsagenturen in Deutschland“. In: Bretschneider, Falk, Wildt, Johannes (eds.) (2005): Handbuch Akkreditierung von Studiengängen. Eine Einführung für Hochschule, Politik und Berufspraxis. Bielefeld: Bertelsmann, S. 131-144
- [3] Kehm, Barbara M. (2013): The German System of Quality Assurance and Accreditation in Higher Education
- [4] KMK (2013): The Education System in the Federal Republic of Germany 2011/2012 A description of the responsibilities, structures and developments in education policy for the exchange of information in Europe,
http://www.kmk.org/fileadmin/doc/Dokumentation/Bildungswesen_en_pdfs/dossier_en_ebook.pdf

**Project funded by the EU Lifelong Learning Programme
Project Reference No. 527877-LLP-1-2012-1-UK-ERASMUS-ENW**

- [5] Quality Pact for Teaching - championing ideal study conditions, <http://www.bmbf.de/en/15375.php>
- [6] Excellence Initiative for Cutting-Edge Research at Institutions of Higher Education, <http://www.bmbf.de/en/1321.php>
- [7] Continuing Academic Education, <http://www.bmbf.de/en/349.php>
- [8] Mobility with a disability, <https://www.daad.de/der-daad/unsere-mission/en/29151-mobility-with-a-disability/>
- [9] Students with disabilities, http://www.internationale-studierende.de/en/prepare_your_studies/studying_in_germany/students_with_disabilities/
- [10] BEST- Studying with Impairments Special Survey on the situation of students with disabilities and chronic diseases in Germany, http://www.best-umfrage.de/PDF/36_Studying-with-Impairments-DIN_A3_0.pdf
- [11] Studying with impairments in Germany - A 2011 survey of the situation for students with a disability or chronic illness, http://www.studentenwerke.de/sites/default/files/34_english_summary.pdf
- [12] Catalogue of good practices in Social Dimension implementation in Higher Education – Germany : Good practices in Social Dimension implementation in Higher Education, <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=244>
- [13] Ursula Jonas, National Centre of Competence for the Inclusion of Students with Disabilities/Deutsches Studentenwerk): Experiences from Higher Education in Germany, European Agency Bi-Annual Meeting 6 November 2014, Berlin, <http://www.uni-frankfurt.de/53397325/Experiences-from-Higher-Education-Germany.pdf>